

To je vse nekaj drugega, deloma malone banalnega v primeri z izvornikom! Po pravici dvomimo, da ne bi bilo mogoče tega, in marsikaj drugega, izraziti toliko drugače, da bi se približevalo originalu.

Sloviti verz:

In the great hand of God I stand...

se glasi:

U ruci mi je sudba... Božijoj

In znani, za vsebino kakor za zgodovino te drame pomenljivi verz:

(And some I see)

That twofold balls and treble-sceptres carry

je preveden:

A neki od njih nose žezlo trostruko
I dvije krune. —

Ball vendar ni krona, nego zemeljska obla med kraljevskimi insignijami, kakor jo vidimo na grbu, kjer jo orel drži v enih krempljih.

Tudi z redko prozo ni dosti boljše; vratar v II 3 pravi med drugim n. pr.:

Come in (time), farmer: have napkins enough about you, here you'll sweat for 't.

V prevodu pa:

Stignuo je u dobar čas, ali neka donese sa sobom mnogo rubaca, jer će se ovdje pošteno naznojiti.

Od malenkosti bi našteli, da se prevaja n. pr.: camp bojno polje, sergeant vojniki in ratnik, farmer zakupnik, equivocator dvočlani itd. Kern je lahko oborožen irski vojak, gallowglass pa težko oborožen; ne da bi bili ti dve besedi prevedeni ali vsaj pojasnjeni, jih nahajamo enkrat kot Kernjčane, drugič kot galoglaske in kernjske čete.

Naj zadostujejo ti primeri, dasi bi jih, žal, lahko navedli vse, vse preveč. Vendar je prevajatelj lahko vesel, da njegovega »Macbetha« niso pred tiskom dobili v roke sodniki, kakor so bili oni, ki so nam obsodili dr. Glaserjeve prevode na smrt. Zakaj bolje je, da imamo nedostaten prevod enega ali drugega Shakespearejevega dela, kakor pa nobenega, in je tako upanje opravičeno, da dobimo ravno na podlagi nedovršenih bolj dovršene. Tudi z našimi slovenskimi Shakespearejevimi prevodi je križ, razlika je le ta, da jih nikdo ni strokovno pregledal ob izdanju in se je kritika zgolj omejila na običajno pohvalo. S tako hvalo si avtor sicer morda dvigne ugled pri nerazsodnih, sam pa se natihem sigurno zaveda njene vrednosti, ki koncem vseh koncev ugledu cele književnosti le škodi. Navajajoč nedostatke, nismo ni malo imeli namena, kakor si bodi v nič devati dela, nego nas je vodila le želja, da bi nam prevajatelj podal še mnogo, in to dovršenih Shakespearejevih iger.

Jos. Poljanec.

Marin Bego: **Novela**. U Zagrebu. Izdala Matica Hrvatska 1916. — V zbirki so priobčene štiri novele. Prva med njimi, pod naslovom »Prodavačica cviječa«, zavzema nekako samostojno mesto, medtem ko druge tri (Jelica, Ošteta in Dvije sestre) tvorijo

skupino zase. Snov je zajeta iz nižjih in najnižjih slojev, tehnika skrajno primitivna, zaplet in razrešitev skoro preprozorna, vse pa prežeto s težkim ozračjem konkurence v boju za obstanek, s temnimi oblaki nad tvorniški dimniki in z obupno tragiko gnile prostitucije.

Stara Kristina, »prodavačica cviječa«, zelo uspešno tekmuje s svojimi tovariši. Že najmanj pol dne, včasih cel dan naprej vé, kje bo mrlič, pa gre ponujat venec, ko drugi še nič ne slutijo. Ko je ona svoj posel že opravila, pridrve drugi in zagledajo Kristino, ki odhaja z zadovoljnim obrazom. »Tu ni vse naravno,« plane razljučenim konkurentom v glavo, pa jo začno ometavati s kamenjem in zmerjati s čarovnico, dokler niso vsi skupaj na policiji. Policija Kristino seveda oprostí v veliko žalost njenih konkurentov. Ko je na smrt obolela, se je dotični cerkvenik, ki je Kristino redno tajno obveščal o bolnikih, pogodil že z drugo ženo za honorar, in ko je stara Kristina umrla, je nastopila nova...

Ostale tri novele obravnavajo vse spolne ekscese in njihove strašne posledice. Jelica je zaročena z Markom, pa se pozneje odloči za Nikšo, svojega mladinskega prijatelja, medtem jo pa stari pohotni Grga oropa njene deklinške časti. Jelica se sedaj odreče svetu in po večletni jetiki umre.

V noveli »Ošteta« nastopi lepa pastirica Anica. Pohotni fantje iz sosednje vasi so ji na brutalen način vzeli deklinško čast, vendar se je pa Anica vsled svoje lepote in skromnosti lahko omožila z Nikolom. Fantje, sedem po številu, so pa bili obsojeni v osemnajstmesečno ječo in vsak je moral Anici plačati 100 gld. odškodnine. Aničin mož pa te odškodnine zase ni mogel priznati; ugrabljena čast se ne dá povrniti s sto forinti, zato zob za zob... Nikola je iz osvete zažgal hiše brezobzirnim sosedom, jim rezal trte, okužil vodnjak in se koncem konca na isti način znesel nad neko omoženo ženo, kot so se pohotni fantje nad njegovo Anico. Pri tej priliki ga je zasačil mož onečaščene žene in ubil. Anica se je pa vsled svoje lepote lahko takoj drugič omožila z lepim Perom...

Jandra in Andjelka sta sestri. Jandra, starejša sestra, odide od doma v primorsko mesto, kjer se popolnoma izgubi: privzame si ime Mira in začne izvrševati ljubavno obrt. Njena mlada sestra, nedolžna Andjelka, vsled pomanjkanja, ki vlada doma, pride za svojo sestro Jandro v mesto. Tam sicer slutí, pa vendar dalje časa ne more ugotoviti, kaj je z Jandro. Ko Jandra neke noči odide po svojem poslu, se priplazi skozi odprta vežna vrata pohotni ponočni gost in uteši svojo slo s silo na nedolžni Andjelki, žrtvi svoje sestre Jandre.

Nič ne more teh novel tako označiti kot njih vsebina. So navadni feljetoni slabše vrste in gotove smeri. Hrvatska Matica bi morala biti bolj izbirična.

Ivan Mazovec.

Glasba.

Koncert Strozzi.

Koncert hrvatske koncertne in koloraturne pevke, markize Maje pl. Strozzi bi se moral vsriti že meseca junija 1917, vsled prometnih težkoč so ga pa preložili na poznejši čas. In tako je prišlo do koncerta šele 19. decembra.

Prireditev se je zdela kot nekak intimen večer, in to bodisi z ozirom na odlično sestavljen spored kakor tudi z ozirom na razmeroma žal le pičlo udeležbo našega občinstva.

Tekom lepo se razvijajočega in vsestransko uspelega koncerta smo se prepričali, da je koloraturno petje domena Strozzijeve. Ne spominjam se, da bi bil kdaj prej, niti v Ljubljani, pa tudi niti na Dunaju ne, slišal kolorature izvajati tako naravno, gladko, precizno — z eno besedo, tako lepo in dovršeno. Leo Delibesova arija iz opere »Lakme« in Felicien Davidova arija iz opere »La perle du Brésil« sta pa tudi dva komada, ki nudita v koloraturnem oziru prilike več kot dovolj. Poleg tega omenjam še kot posebno vrtilno Strozzijsine pevske umetnosti njen izredno lep, tudi v najvišjih legah čisto in prijetno doneč falzet.

Izmed izvajanih skladb smo z veliko radostjo in zadoščenjem sprejeli sedem modernih pesmi mladega, nadebudnega hrvatskega skladatelja Petra Konjovića: 1. Chanson, 2. Iščekivanje, 3. Večernja pjesma, 4. Pod pendžeri, 5. San zaspala..., 6. Nana, kaži tajku in 7. Sabaha. Prvi dve sta se nam zdeli sicer nekoliko razkosani in nista tolikanj prodrli, ampak ostalih pet krajših je bilo pa zares krasnih. Izrazite so po svojih deloma hrvatskih narodnih motivih in v celoti mojstrsko izdelane.

Po dovršenem sporedu je izborna pevka dodala še venček slovaških narodnih pesmi, prirejenih za klavir od znanega češkega skladatelja prof. V. Novaka. Na klavirju jo je izvrstno spremljal njen soprog Bela pl. Pečić.

Stanko Premrl.

Balokovićev koncert.

O tem velenadarjenem umetniku je pač nepotrebno pisati. Nam vsem je znan kot dober interpret, velik virtuoz in simpatičen človek. Tudi o njegovi igri se je že toliko pisalo in govorilo, da nam ne preostaja drugega, kot pritrđiti vsem pohvalam. Posebno ga moramo ceniti raditega, ker ne počiva na svojih lavorih (ki si jih je prav mnogo pridobil), temveč lahko zasledujemo pri njem od koncerta do koncerta kar največji napredek, posebno v prednašanju. Zatorej nam je vedno dobrodošel, kadarkoli pride k nam v goste in nam iz svoje velike izbere nudi najlepše.

Lucijan Škerjanc.

Backhausov koncert.

Po razburljivih koncertih različnih opernih in koncertnih pevk, komornih in koncertnih pianistov in pianistinj smo se srečno prerili do koncerta, ki po pravici zasluži svoje ime. Še več! Pričakovali smo terce, oktave, nepremagljive tehnične težkoče, na kar so nas pripravile različne neokusne, banalne notice v naših listih. Vsega tega pravzaprav ni bilo slišati. Tehnika je pri Backhausu nekaj samoobsebi umljivega; on ni virtuoz, temveč umetnik v najpravičnejšem pomenu besede. Že takoj prvi ton nas je zavzel; Backhaus je najtežje in najresnejše kompozicije s pravim umetniškim razumevanjem interpretiral. Pri nas smo vajeni, da slišimo Chopina na moč težko igrati; pri tem koncertu pa ni

bilo onih razupitih težkoč; vse je teklo kar najgladkeje, pa ne le to, v Backhausovi igri je bila duša, ki jo že dolgo in, doslej še zama, iščemo pri dosedaj običajnih koncertih.

Spored sam nas je povedel v višje sfere: Beethoven, Brahms, Chopin, Mendelssohn, Liszt. Stopil je na oder mož, s karakterističnim obrazom, brez oficielnih dolgih las. In takoj, ko je udaril prve akorde, smo čutili, da so v njegovem igranju poseben čar, velika moč in čista lepota. Doslej smo poslušali s potrpežljivostjo klavirske koncerte v prepričanju, da klavir ni instrument, na katerem bi se dalo občutiti; zdelo se nam je potrebno, da je vse dolgočasno, kar se igra nanj, in zadovoljni smo bili, če smo prišli srečno in nepoškodovano skozi ozki koridor Unionove dvorane na prosto, da smo se otresli vplivov najrazličnejše dobre in slabe godbe, ki so jo nam nudili »veliki umetniki iz različnih avstrijskih in ogrskih glavnih mest«...

Pa nazaj k Backhausu! Kakšen je bil njegov »appassionato«! Sicer ni hitel, kot da bi ga podile erinije, pa v dno duše je segel njegov vse efektiranosti prosti »allegro«. Kontrast med »pp« in »ff« je bil izredno fino in mogočno začrtan. Neprisiljenost predavanja in res globokoumna vtopitev v klasičen program sta bili najlepši lastnosti njegovega igranja. In Chopin! Skoro najbolj nas je očaral tretji del sonate, »Largo«. Ta čisti, svetli ton te prelepe melodije, ta nežnost in ljubezen, s katerima se je pianist poprijel svoje nelahke naloge, sta bili res idealni! Kot ornamenta so se zlivale v četrtrem delu okoli izrazite melodije skale in ji dajale še večji sijaj, lepoto in izrazitost.

Je-li treba še kaj govoriti o tem koncertu? Kdor ga ni slišal, je pač ob največji užitek, kar jih je dosedaj nudila letošnja sezona. Backhaus nam je odprl pot v pravo umetnost, ne v diletantstvo, ki smo ga sicer vajeni.

Kaj o publiki? Obnašala se je kot navadno; seveda so bili v koncertu tudi ljudje, ki so sladko spali; takim naj se v bodoče razloži, da slučajno zadnja predstava ni vedno kinematografska, da ne bo potem nesporazumljen.

Vsled velikega aplavza je dodal umetnik še eno točko, ki bi lahko brez škode izostala. Sploh je ploskanje pač nevreden izraz dopadajenja; Backhaus je igral tako, da se je ploskanje slišalo silno banalno in skoroda razžaljivo; vtis na čuteče duše je bil tako silen, da je pač težko najti izraza za to umetnost.

Lucijan Škerjanc.

Koncert Križaj-Ličar.

Naj bi se vendar na koncertih pele koncertne pesmi in na odru arije! Kaj nam je treba pri koncertu »Hoffmannovih pripovedi« in »Figarove svatbe«! Res, spored ni bil ravno izbran; izmed skladateljev umetne pesmi sta bila takorekoč le Bendel in Hatze zastopana; in ta dva nista ravno poklicana reprezentirati moderno pesem... Koliko je lepih pesmi novejših in starejših skladateljev, pravih zakladov svetovne glasbe! In po teh naj bi posegli naši pevci, ne po onih že naravnost zloglasnih arijah, ki napravijo tak učinek! Ali je namen koncertnih prireditev zabava? Mislim, da ne; za zabavo imamo kar dva kinematografa...